

COLUMN

Barend Last is onderwijskundig specialist bij de Universiteit van Maastricht en blended learning-specialist.

Kun je je een wereld voorstellen zonder potlood en papier? Haast ondenkbaar, toch? Toch was er ooit een tijd waarin we het moesten doen met inscripties in aardewerk en lastig te ontcijferen pictogrammen. Eeuwen later heeft technologische vooruitgang geleid tot de uitvinding van potlood en papier. Hierdoor ging schrijven en lezen ineens veel makkelijker en zijn docenten deze middelen gaan inzetten in hun onderwijs. Maar om dat effectief te kunnen doen, moesten zowel de docenten als de studenten eerst leren lezen en

schrijven. Vervolgens moesten die docenten manieren bedenken om die nieuwe middelen op didactisch zinvolle wijze in te zetten. Best een klus.

Wat kan je hier nu van leren? Zo ongeveer alles om je heen is voortgekomen uit technologie. Zelfs de stoel waar je op zit. Maar maakt een stoel op zichzelf ons leven per definitie beter? Nee. Pas als we erop gaan zitten, dient hij een doel. Het resultaat kan vervolgens ook nog eens positief en negatief zijn: zitten op een stoel helpt je om uit te rusten, maar laat ons ook minder bewegen. We moeten er eerst mee leren omgaan, voordat die stoel überhaupt een doel kan dienen.

‘Technologie leidt niet altijd tot verbetering’

De manier waarop technologie in ons onderwijs wordt gepresenteerd, suggereert dat technologie een soort algemene handelswaar is. Iets wat je in de supermarkt kan kopen, zoals kaas: ‘Zeg mevrouw, heeft u misschien nog wat technologie voor bij het leren?’ Technologie werkt niet zo. Het is iets abstracts, iets ontastbaars. Niet simpelweg een verzamelnaam voor apparaten of tools, laat staan iets dat altijd tot verbetering leidt.

Het resultaat van een technologie noem je techniek. Techniek is wel concreet en tastbaar. Alles wat mensen hebben gemaakt (stoel, potlood, computer) hoort bij techniek. Maar door technologie neer te zetten als concrete handelswaar, kan de indruk ontstaan dat elke technologie (en dus eigenlijk: techniek) voldoet. Daarmee wordt het in feite een doel op zichzelf. Dat levert problemen op bij implementatie. We kunnen namelijk niet zomaar aannemen dat alle nieuwe technologische ontwikkelingen per definitie goed zijn en die zomaar stapelen op al het bestaande onderwijs. Wat mij betreft gaat het niet om méér technologie, maar om effectief gebruik ervan.